
هدفها و راهبردهای

برنامه چهارم توسعه

۱- رشد مستمر و پایدار

۱-۱- گسترش سرمایه‌گذاری و تولید از طریق:

- اولویت‌بندی و تسریع در اجرا و بهره‌برداری از طرحهای نیمه‌تمام دولتی
- محدود کردن سرمایه‌گذاری دولتی در حوزه‌های حاکمیتی و سرمایه‌گذاری مشترک عمومی و خصوصی به منظور تشویق فعالیت بخش خصوصی
- واگذاری طرحهای دولتی با چشم‌انداز سوددهی تجاری به بخش خصوصی
- اداره شرکتهای دولتی به صورت تجاری و رقابتی و واگذاری مدیریت آنها به بخش خصوصی (براساس پیمان خرید خدمات)
- حذف موانع ورود بخش غیر دولتی به حوزه‌های تصدی‌گری اقتصادی، تجاری دولت به منظور رفع انحصارات دولتی
- تعریف و تضمین حقوق مالکیت خصوصی در جهت درونی کردن بازدههای اجتماعی حاصل از سرمایه‌گذاری‌های نوآورانه در فعالیتهای اقتصادی
- ایجاد نهادهای پشتیبانی برای تشویق فعالیتهای تحقیق و توسعه و گسترش نوآوری، توسعه فناوری، توسعه سرمایه انسانی، ارتقای بهره‌وری و رقابت‌پذیری
- ایجاد نهادهای جدید و حمایت از نهادهای موجود و تأمین تسهیلات مناسب، برای توسعه کارآفرینی و تشویق کارآفرینان

۱-۲- ایجاد فضای مناسب برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از طریق:

- متکی نمودن سرمایه‌گذاری به یک چشم‌انداز بلندمدت توسعه و طرحهای هادی، در حوزه‌های مختلف مبتنی بر وفاق عمومی
- اصلاح ساختارهای حقوقی، قضایی، مالی، سیاسی و اداری در جهت ایجاد امنیت برای سرمایه‌گذاری و ثبات اقتصادی

- گسترش و تعمیق بازار سرمایه، ساماندهی بازار پولی، رقابتی کردن نظام بانکی، خصوصی کردن بانکها و استقرار نظام انعطاف‌پذیر ارز و نرخهای آن با ثبات رقابتی
- برقراری نرخهای سود حقیقی مثبت
- استقرار نهادهای بازار مبتنی بر سود، انگیزه و رقابت در جهت توسعه بخش خصوصی
- رقابتی کردن مقررات و قوانین مربوط به جلب و جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، بخصوص در سرمایه‌گذاری‌های معطوف به صادرات
- ایجاد شرایط و تسهیلات مناسب برای پیوند بنگاههای تجاری، صنعتی و خدماتی داخلی، با زنجیره‌های ارزشی جهانی
- ایجاد زمینه‌های لازم برای گسترش بیمه‌های تضمینی و اعتباری، بیمه پروژه‌های موضوع وامها، تسهیلات تأمین مالی و سرمایه‌گذاری‌ها و بیمه محصولات کشاورزی
- اصلاح و توسعه نهادهای مالی و بانکداری، به منظور پشتیبانی از سرمایه‌گذاری و تولید و توسعه نهادهای تعاونی و خصوصی

۱-۳- افزایش رشد بهره‌وری نیروی کار از طریق:

- احترام به فرهنگ کار به عنوان یک ارزش، با استفاده از رسانه‌های عمومی و روشهای آموزشی و نیز ایجاد امنیت سرمایه‌گذاران و مبارزه با رانت‌جویی
- بازنگری و اصلاح قانون کار، در جهت انعطاف‌پذیری روابط کارگر و کارفرما
- کاهش مداخله دولت در روابط کار با ایجاد زمینه‌های مناسب، برای تشکیل تشکلهای واقعی صنفی کارگری و کارفرمایی و احترام به توافقات دو جانبه این تشکلهای
- استقرار نظام شایسته‌سالاری در استخدام، انتصاب و ارتقای نیروی کار در بخش عمومی، همراه با کاهش تبعیض جنسیتی، قومی و ایدئولوژیک
- کاهش هزینه‌های مبادله، با ممانعت از مداخله نهادهای غیر اقتصادی (سیاسی، امنیتی، قضایی) در فعالیت بنگاههای اقتصادی
- ایجاد ارتباط منطقی بین دستمزدها و کارایی نیروی کار، و اجتناب از تعیین دستمزدها

- ارتقای نقش مراکز کارایی در انطباق تخصص و مهارت نیروی کار با مهارت مورد نیاز مشاغل
- ایجاد ارتباط منطقی بین نیازهای بازار کار و نظام آموزشی کشور
- زمینه‌سازی برای افزایش سهم شاغلین متخصص، با هدف استفاده از مزیت‌های تعامل فعال با اقتصاد جهانی
- استفاده مطلوب از ظرفیتهای موجود، با ایجاد تنوع در فعالیتهای و ارتقای کیفیت محصولات
- کم کردن انحراف بین قیمت‌های دستوری و واقعی عوامل تولید
- استفاده مؤثر و بهینه از عوامل سخت‌افزاری در فرایند تولید، با ایجاد انگیزه و جذب نیروی کار متخصص

۱-۴- افزایش مشارکت نیروی کار از طریق:

- ایجاد شرایط مناسب جهت مشارکت بیشتر زنان در امور اقتصادی و ایفای نقش شایسته از سوی آنان به عنوان بخشی از جمعیت
- پیش‌بینی تمهیدات لازم به منظور تقویت مهارت‌های زنان، متناسب با سایر عوامل توسعه، از طریق گسترش آموزش‌های کاربران حرفه‌ای، با تأکید بر استفاده صحیح از سرمایه‌گذاری انجام شده در بخش آموزش عالی
- توسعه صنایع کوچک، سازماندهی و متشکل کردن آنها، به ویژه برای زنان
- گسترش فعالیتهای تحقیق و توسعه در زمینه گزینش فناوری متناسب با شرایط بازار کار کشور
- گسترش مشاغل مولد فردی، کارآفرینی و مشاغل مولد برای نیروی کار مازاد روستایی
- حمایت از توسعه بخش تعاونی و توسعه فرهنگ تعاون و کارآفرینی، بخصوص در تعاونیهای تولیدی و اشتغالزا
- حمایت از صدور خدمات فنی - مهندسی، کالا و خدمات فرهنگی و نیروی کار

۱-۵- ایجاد فرصت‌های شغلی جدید و کاهش نرخ بیکاری از طریق:

- راه‌اندازی شبکه متمرکز اطلاع‌رسانی بازار کار به متقاضیان کار، کارفرمایان، کارآفرینان، سرمایه‌گذاران و برنامه‌ریزان در سطح کشور

- حمایت‌های لازم جهت ایجاد توسعه مراکز مشاوره شغلی و کارپایی غیر دولتی
- حمایت از ایجاد و تقویت سازندگان فرعی مرتبط با صنایع بزرگ داخلی، جهت گسترش و توزیع فرصت‌های شغلی
- تشویق کارفرمایان کارگاهها و بهره‌برداران کشاورزی موجود به استخدام نیروی کار جدید و متخصص، از طریق تخفیف در میزان حق بیمه سهم کارفرما، و پیش‌بینی اعتبار لازم در بودجه کل کشور، و همچنین کاهش مالیات کارفرمایان به میزان مالیات به حقوق دریافتی از کارکنان جدید
- حمایت از ایجاد و گسترش واحدهای سازنده قطعات و خدمات مهندسی، با تشویق کارآفرینی در مناطق روستایی، در راستای توسعه مشاغل غیر کشاورزی و خدمات مهندسی کشاورزی در روستاها
- حمایت از شکل‌گیری صنایع تبدیل کشاورزی، و بازاریابی برای این قبیل محصولات، به منظور گسترش و ترویج فرصت‌های شغلی برای نیروی کار مناطق توسعه نیافته و جوامع عشایری، با اجرای برنامه‌های آموزشی
- حمایت از توسعه تعاونی‌ها، به ویژه تعاونی‌هایی با اعضای فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و دارندگان مهارت‌های فنی و حرفه‌ای
- انجام اقدامات ضروری، به منظور افزایش اشتغال نیروی کار ایرانی در خارج از کشور
- حمایت از شکل‌گیری واحدهای تولید کالا و خدمات، در حوزه‌های مختلف مرتبط با فناوری اطلاعات و ارتباطات

۱-۶- برقراری انضباط مالی و بودجه از طریق:

- افزایش سهم اعتبارات هزینه‌ای تأمین شده از محل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها
- اخذ بهره مالکانه از مواد طبیعی تجدیدناپذیر
- اخذ جریمه متناسب از فعالیتهای دارای آثار بیرونی منفی بر محیط زیست و منابع طبیعی
- برقراری مالیات ویژه بر ارزش افزوده نفت
- اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده

۷-۱- مهار تورم از طریق:

- کنترل رشد حجم نقدینگی در سطح رشد متوسط سالانه شانزده درصد (۱۶٪)
- رفع موانع اجرایی قانون پولی و بانکی، به منظور تبیین رابطه بین دولت و بانک مرکزی، و تأکید بر وظایف، اختیارات و نقش بانک مرکزی، در اجرای سیاستهای پولی و تفکیک سیاستهای پولی از سیاستهای مالی و بودجه‌ای
- عدم تأمین مالی کسری بودجه دولت از طریق استقراض از بانک مرکزی
- استفاده از ابزارهای غیر مستقیم در کنترل حجم پول، تشویق پس‌انداز داخلی و گسترش بازارهای مالی
- انعطاف‌پذیری در استفاده از نرخهای سود سپرده‌ها، جهت جبران تورم، و همچنین ایجاد انگیزه برای پس‌انداز و تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری
- گسترش شرایط رقابتی بین بانکها و تشویق و تسهیل تأسیس مؤسسات اعتباری غیر بانکی خصوصی
- به کار گرفتن بازار بین بانکی برای تسهیل فعالیتهای بانکی و پولی
- طراحی و اعمال مدیریت مطلوب بدهیها و دارایی‌های خارجی

۸-۱- گسترش بازارهای مالی از طریق:

- گسترش استفاده از ابزار تنظیمی و نظارتی قانونمند، شفاف و کارآمد، سریع و مطمئن برای تحت پوشش قرار دادن فعالیت سرمایه‌گذاران، ناشران اوراق بهادار، واسطه‌های مالی، ابزارهای مالی و بازارهای اوراق بهادار
- پیش‌بینی تمهیدات لازم برای ایجاد نهادهای مربوط به بازار دست اول، و تدوین قوانین و مقررات عملیات مالی لازم در بازارهای مزبور، از جمله ضوابط انتشار و عرضه عمومی اوراق بهادار در کشور
- گسترش بازارهای فرعی شامل بازار خارج از بورس، بازارهای تخصصی (بورس کالا) و سطح پوشش جغرافیایی بورس اوراق بهادار در کشور

- ایجاد تنوع ابزاری در بازار متشکل سرمایه کشور، با بهره‌گیری از بازارهایی چون اوراق سهام، اوراق مشارکت (ریالی و ارزی)، قراردادهای آتی و سلف (ریالی و ارزی) و ابزارهای مشتقه از جمله اختیار معامله

- تدوین مقررات لازم برای استفاده بهینه از صنعت بیمه در بازارهای مالی، و تنظیم مقررات ناظر بر سپرده‌گذاری وجوه بیمه در بازارهای مالی

- یکپارچه‌سازی سیستمهای خدمات‌رسانی بانکی و بیمه‌ای، با استفاده از فناوریهای جدید

- فراهم کردن شرایط استفاده از کارتهای اعتباری، به جای مبادله پول

- توسعه صنعت بیمه، برای پوشش دادن به ریسک سرمایه‌گذاری

۹-۱- توانمندسازی بخشهای تعاونی و خصوصی و ساماندهی شرکتهای دولتی از طریق:

- پرهیز از گسترش حجم دولت و تلاش در جهت کوچک‌سازی حجم و دخالتهای دولت در اقتصاد با

بازنگری در تعریف و شرح وظایف دستگاهها و نهادهای دولتی

- سامان قلمرو و نحوه حضور بخشهای عمومی در اقتصاد

- ایجاد تلقی و دیدگاه واحد نسبت به ارتقای کارایی فعاليتها، به عنوان هدف خصوصی‌سازی

- ایجاد شرایط لازم برای حضور بنگاههای اقتصادی دولتی در بازارها و فعاليتهاى منطقه‌ای و

بین‌المللی

۲- توسعه مبتنی بر دانایی

۲-۱- مبتنی ساختن توسعه اقتصادی، به علم و فناوری از طریق

- فعال‌سازی بازار دانایی، با برقراری ساز و کار ثبت مالکیت فکری و تسهیل در مبادله منافع اقتصادی

دستاوردهای فناوری

- تکیه بیشتر بر بخش خصوصی در فعاليتهاى پژوهشى و فناوری

- توسعه فناوریهای بومی (کوچک و متوسط مقیاس)

- افزایش سهم ارزش افزوده فعاليتهاى پژوهشى و فناوری در تولید ناخالص داخلی

۲-۲- ارتقای شاخص تولید علم و شاخص دستیابی به فناوری در رده‌بندی جهانی از طریق:

- دسته‌بندی مأموریتها و تقسیم کار ملی دستگاه‌های فعال حوزه فناوری و پژوهش، و ارزیابی فعالیتهای دستگاهها بر اساس شاخصهای شناخته شده جهانی
- نوسازی ساختارها و شیوه‌های مدیریت، در حوزه پژوهش و فناوری (شبکه‌ها و نهادهای دیده‌بان علمی)
- کاهش فاصله فناوری‌های مورد استفاده در کشور با فناوری روز دنیا

۲-۳- توسعه فناوری اطلاعات ملی مکانی به عنوان زیرساخت اقتصاد دیجیتال از طریق:

- ایجاد زیرساختهای اطلاعات ملی مکانی برای تجاری‌سازی نتایج تحقیقات (توسعه ساختارهای حوزه فناوری شامل: نهادهای مالی خطرپذیر، شرکتهای توسعه فناوری، پارکها و مراکز رشد علم و فناوری، دانشگاههای پژوهشی)
- مقررات‌زدایی در جهت تسهیل فعالیتهای پژوهشی و فناوری
- ایجاد تنوع خدمات و تسهیل و تسریع دستیابی به ارتباطات مورد نیاز و مطمئن

۲-۴- ایجاد فرصتهای برابر آموزشی از طریق:

- پیگیری راهبرد «آموزش برای همه» به عنوان یک راهبرد ملی
- عمومی کردن آموزش ابتدایی و راهنمایی تحصیلی
- تنوع بخشیدن به خدمات آموزشی با حمایت از آموزشهای از راه دور، مجازی و آموزشهای پودمانی

۲-۵- بهبود کیفیت آموزش در تمامی سطوح با توجه به پیشرفت فناوری از طریق:

- اصلاح برنامه‌های آموزشی با روزآمد نمودن آنها و انطباق برنامه‌ها با نیازهای جامعه و بازار کار
- استفاده از فناوری‌های جدید در محتوای آموزشها و روشهای آموزشی
- تغییرات اساسی محتوا و روشهای آموزشی با هدف اثربخشی بر فرایند یاددهی و یادگیری
- مهندسی مجدد نظام آموزشی فنی و حرفه‌ای در مجموعه نظام آموزشی کشور، با توجه به تحولات جهانی و ضرورتهای داخلی با به‌کارگیری فناوری‌های جدید ارتباطی و اطلاعاتی

- ایجاد دانشگاههای پژوهش محور، و پاسخگو به جامعه
- بهبود ساختار و کیفیت نیروی انسانی شاغل در بخش آموزش
- تدوین و اصلاح قوانین و مقررات لازم برای تنوع بخشی به منابع مالی و خودگردانی واحدهای آموزشی
- اصلاح فرایند تنظیم استانداردها و نظارت بر آموزشها
- گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین المللی

۲-۶- تحول و بهبود ساختار تشکیلات اداری با رویکرد استقلال و محوریت مؤسسات آموزشی از طریق:

- سازماندهی نظام واحد سیاست گذاری کلان در بخشهای آموزشی
- اصلاح مدیریت و روش اداره مؤسسات آموزشی
- مهندسی مجدد نظام آموزش فنی و حرفه ای در مجموعه آموزشی کشور، با توجه به تحولات جهانی و ضرورتهای داخلی
- اصلاح ساختار سازمانی و تشکیلاتی ستادهای آموزشی، با هدف ارتقای توان کارشناسی، کاهش تصدیها و کوچک سازی تشکیلات

۲-۷- توسعه ظرفیت تولید آمار، ارتقای کیفیت آمار و اطلاع رسانی آماری از طریق:

- فعال سازی نظام آماری کشور
- تمرکززدایی در تولید آمار
- ساماندهی آمارهای ثبتی
- بهره گیری از فناوری اطلاعات
- تقویت پایگاه اطلاعاتی آماری کشور
- تشویق و ترغیب بخش خصوصی، در جهت مشارکت در فرایند تولید و اطلاع رسانی آماری و توسعه پژوهشهای آماری
- ترویج و ارتقای فرهنگ آماری کشور، و جلب مشارکت و همکاری مردم در فرایند تولید آمار

۳-۴ تعامل فعال با اقتصاد جهانی

۳-۱- تعامل مؤثر و مشارکت خردمندانه در فرایند جهانی شدن از طریق:

- ایجاد تسهیلات اداری، مالی، خدمات بانکی و بیمه‌ای گمرکی و قضایی برای روان‌سازی جریان تجارت، و توسعه صادرات غیر نفتی
- تداوم راهبرد جهش صادرات غیر نفتی
- مشارکت در زنجیره‌های تولید و تجارت بین‌الملل، در راستای ارتقای فناوری و گسترش بازار
- شناسایی فرصت‌ها و محدودیتهای خارج از کشور، و معرفی آنها به بنگاههای اقتصادی داخلی و تشویق آنها برای حضور فعال در عرصه منطقه‌ای و بین‌المللی
- کمک به تبدیل شرکتهای صادراتی، به شرکتهای صادراتی بزرگ و بین‌المللی
- ترویج فرهنگ ضرورت توسعه صادرات در سطوح آموزشی و رسانه‌های عمومی
- فرهنگ‌سازی، با هدف تولید برای صادرات
- اصلاح و به روز کردن قوانین ضد رقابت مکارانه (دامپینگ)

۳-۲- ساماندهی کارآمد امور تولید و فناوری کشور جهت پیوستن به سازمان تجارت جهانی از

طریق:

- تسهیل شرایط تجارت خارجی مؤسسات مالی (بانکی، بیمه‌ای، کارگزاری، و ...)، با جلب مشارکت بخش غیر دولتی و مؤسسات بین‌المللی، در یک فضای رقابتی
- تقویت بخش خصوصی در تجارت نفت و فرآورده‌های نفتی
- توسعه تجارت خدمات، در راستای بهره‌گیری از مزایای جغرافیایی، انسانی، فنی و فناوری ارتباطات و اطلاعات کشور
- کاهش هزینه‌های صادرات، به منظور رقابتی نمودن کالاها و خدمات صادراتی
- برقراری نظام تعرفه‌ای هماهنگ با نظام تعرفه‌ای جهان

- اصلاح و تغییر قوانین و مقررات و استانداردها در بنگاهها، سازمانها، مؤسسات عمومی، دولتی و خصوصی، و هماهنگ کردن آنها با ضوابط و قواعد و هنجارهای پذیرفته شده بین‌المللی، جهت کارآمد کردن امور

- ایجاد ظرفیتهای جدید «ویژه صادرات» در بخشهای صنعت، معدن، کشاورزی و خدمات

- تلاش در جهت توازن بخشی به تراز تجاری بدون نفت

- تنظیم سیاستهای پولی و مالی متناسب با الزامهای جهش صادراتی، آزادسازی تدریجی بخش خدمات، جهت دسترسی و تأمین نهادهای بخشهای تولیدی، در شرایط برابر با صادرکنندگان سایر کشورهای جهان

- ساماندهی بازارهای داخلی و رقابتی کردن کلیه بازارها، جهت ایجاد مزیت‌های رقابتی صادراتی

- هدایت سرمایه‌گذاری‌های صنعتی به فعالیتهای دارای مزیت رقابتی، از طریق کاهش تدریجی حقوق ورودی

- انطباق مقررات، قوانین و رویه‌های گمرکی و سیستم طبقه‌بندی و ارزش‌گذاری کالا، با آخرین سیستمهای بین‌المللی گمرکی

- انطباق تدریجی ضوابط فنی و استانداردهای ملی، با استانداردهای بین‌المللی

- تضمین تولید و گردش آزاد آمار و اطلاعات برای تجارت

- ارتقای سهم تجارت فناوری و ارتباطات در تجارت خارجی کشور

۳-۳- بسط و گسترش همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی از طریق:

- ایجاد زیربنای کالبدی و غیر کالبدی معطوف به توسعه تجارت، از جمله ایجاد و توسعه زیربنای حمل و نقل و ارتباطات، پیوستن به کنوانسیون‌های بین‌الملل، ایجاد پایگاههای مناسب برای ارائه خدمات تجارت بین‌المللی، ایجاد و توسعه سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای لازم برای تجارت الکترونیکی

- توسعه سکوی صادراتی در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، از طریق تعریف جدید منابع درآمدی سازمانهای مناطق آزاد، و تمرکز کارکردهای این مناطق بر حوزه‌های هم‌پیوندی اقتصاد ایران با

اقتصاد جهانی، و احتراز از رویکردهای توسعه منطقه‌ای، و منظومه‌ای کردن توسعه این مناطق با توسعه ملی

- گسترش و تجهیز دالانهای ارتباطی، با عملکرد فرا ملی و شناسایی مراکز جمعیتی مستقر در آن، برای استفاده از مزیت‌های موقعیت جغرافیایی، ژئوپلیتیکی و قابلیت‌های ترانزیتی کشور

- شناسایی و آماده‌سازی مسیرهای انتقال انرژی دریای خزر و نواحی شرقی آن، تا پایانه‌های خروجی در غرب و جنوب شرقی کشور

- تجهیز مناطق آزاد به خدمات زیربنایی، بازرگانی و پشتیبان تولید، به عنوان مراکز اصلی ورود کشور به بازارهای جهانی و منطقه‌ای، متناسب با نقش و عملکرد این مناطق در ساختار اقتصاد ملی

- سازماندهی فضایی و تقسیم کار تخصصی بین مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور، با تأکید بر نواحی جنوبی، شمالی و محور شرق کشور، در چارچوب ملاحظات و راهبردهای آمایش سرزمین

- اصلاح و ارتقای ساختار نظام اجرایی و تشکیلاتی نحوه اداره و بهره‌برداری، از مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور

- تقویت زیرساخت‌های توسعه‌ای در مرزها، بنادر و جزایر، جهت بهره‌گیری کارآمد از موقعیت ژئوپلیتیکی کشور، و در تعامل همه‌جانبه با شرایط منطقه‌ای و جهانی

- ارتقای عملکرد مناطق آزاد تجاری - صنعتی کشور، با رویکرد توسعه صادرات، اشتغال فناوری‌های جدید، جذب سرمایه‌های خارجی و بسط و گسترش تعامل علمی، فرهنگی با سایر کشورها

- ظرفیت‌سازی برای تجارت کشور، جهت حضور مؤثر در ترتیبات چندجانبه و یا دوجانبه

- بهره‌گیری مؤثر از مزیت‌های منطقه‌ای ایران، و ایفای نقش مرکزیت منطقه غرب آسیا و خاورمیانه

HUB

- حضور فعال در اتحادیه‌ها و پیمان‌های تجاری منطقه‌ای، جهت ادغام در بازار منطقه

۳-۴- افزایش سرمایه‌گذاری خارجی در چارچوب اهداف توسعه ملی از طریق:

- تأکید بر گسترش ثبات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی

- نهادسازی کارآمد امور مرتبط با سرمایه‌گذاری خارجی

- ایجاد نظام قضایی سازگار با نیازهای سرمایه‌گذاری و تسهیلات مالی خارجی، و تخصصی کردن محاکم

- تضمین جریان آزاد و شفاف اطلاعات مورد نیاز سرمایه‌گذار

- گسترش و کارآمدسازی بازارهای سرمایه، پول، کار و کالا

- تکمیل زیربنای و ساماندهی مناطق آزاد ویژه اقتصادی، به سمت افزایش جذب سرمایه‌های خارجی و تسهیلات مالی با رویکرد توسعه صادرات

- شناسایی، آماده‌سازی و معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری خارجی، در چارچوب اهداف توسعه در عرصه‌های مختلف و اولویت‌دار

- تضمین حقوق مالکیت اشخاص حقیقی و حقوقی، اعم از مادی و آثار فکری (معنوی)

- جذب منابع مالی و انسانی ایرانیان مقیم خارج از کشور

- گسترش روابط منطقه‌ای و تقویت سازمان‌های منطقه‌ای، اسلامی و بین‌المللی

۳-۵- ساماندهی و کارآمد کردن امور مرتبط با سرمایه‌گذاری‌ها و تسهیلات مالی خارجی از

طریق:

- اصلاح و تغییر قوانین، مقررات، استانداردها و رویه‌های مربوط به سرمایه‌گذاری‌ها و تسهیلات مالی خارجی

- بسط و گسترش همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی، با پی‌ریزی مناسبات سیاسی نوین و کارآمد با خارج، متکی بر اصل تنش‌زدایی در روابط بین‌المللی

- ایجاد شرایط مناسب برای ارتقای سرمایه‌های انسانی

- تقویت و حمایت همه‌جانبه دولت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی، و ایفای نقش فعال تشکلهای غیردولتی در این زمینه

- تأکید بر تأمین امنیت فردی، شغلی، اجتماعی و درآمدی، بر اساس کارایی و برابری فرصتها

- سامان کارآمد بازار کار و حقوق مربوط به آن، از جمله قوانین کار و تأمین اجتماعی

- ترویج و تعمیق فرهنگ کار، تولید و کارآفرینی

- فعال شدن دیپلماسی اقتصادی خارجی
- اصلاح و ارتقای ساختار نظام اجرایی و تشکیلاتی، نحوه اداره و بهره‌برداری از مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور

- تقویت و حمایت از حضور تشکلهای غیر دولتی و بخش خصوصی، در سرمایه‌گذاری‌های خارجی
- تأکید بر سرمایه‌گذاری مشترک با رویکرد توسعه صادرات

۳-۶- حمایت از سرمایه‌گذاری در خارج از کشور در راستای اهداف توسعه ملی:

- شناسایی فرصتهای سرمایه‌گذاری در خارج از کشور، در جهت گسترش همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی
- فعال شدن دیپلماسی اقتصادی خارجی

۴- رقابت‌پذیری اقتصاد

۴-۱- جایگیری در حوزه‌های برتر و بالنده، در تقسیم کار بین‌المللی از طریق:

- نوسازی ساختارهای فناوری، مدیریتی، مالی و مهارتی بنگاههای اقتصادی
- مشارکت فعال در زنجیره‌های تولید و تجارت بین‌المللی، در راستای ارتقای فناوری و گسترش بازار
- شکل‌دهی آرایشهای مناسب بنگاهی به لحاظ سازماندهی (شبکه‌ها، زنجیره‌ها، خوشه‌ها)، و اندازه (کوچک، متوسط و بزرگ)
- انطباق نظامهای ارزیابی کیفیت، با استانداردهای بین‌المللی
- مشارکت فعال در همکاری‌های منطقه‌ای و جهانی
- شناسایی و تعیین عوامل بازدارنده و ارتقا دهنده سطح رقابت‌پذیری و تنظیم سیاستهای کارآمد، در جهت حذف عوامل بازدارنده و تقویت عوامل ارتقا دهنده رقابت‌پذیری
- شناسایی و تعیین محورهای اصلی مزیت‌های رقابتی و نسبی، و برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری مطلوب از مزیت‌های نسبی، و خلق مزیت‌های رقابتی جدید
- توسعه و ارتقای سطح استانداردهای ملی و مشارکت فعال در تدوین استانداردهای بین‌المللی

- افزایش مستمر انطباق محصولات با استانداردهای ملی و بین‌المللی

۴-۲- ارتقای سطح فناوری و جذب فناوری‌های برتر در بخشهای مختلف اقتصادی از طریق:

- افزایش کارایی و استفاده مؤثرتر از فناوری‌های موجود، و ایجاد آمادگی روانی سازمانی برای پذیرش فناوری‌های جدید

- برقراری و همگرایی عوامل مؤثر در ارتقای بهره‌وری و نوآوری در منظومه دانشگاه و بخشهای اقتصادی دولت، در سطح ملی و بین‌المللی

- توسعه آموزش در کلیه سطوح به ویژه در مقطع دانشگاهی، در رشته‌های علوم و مهندسی و همچنین، ارتقای مهارتها از طریق توسعه نظام آموزش نیروی کار

۴-۳- ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید از طریق:

- بهبود شرایط استفاده از نیروی انسانی کارآمد و دانش آموخته با استقرار نظام شایسته‌سالاری
- دگرگونی در ساختار حمایتی دولتی، و معطوف کردن آن به ایجاد نهادهای پشتیبانی در راستای ارتقای بهره‌وری

- ایجاد رابطه منطقی بین دستمزدها و بهره‌وری
- هدفمند کردن یارانه‌ها و سیاستهای حمایتی تولید، به منظور تقویت بنیانهای رقابت‌پذیری و شکوفایی مزیت‌های نسبی و رقابتی

- حذف قیمت‌گذاری توسط دولت برای کالاها و خدمات، و حاکم نمودن منطق اقتصادی بر قیمت‌گذاری کالاها و خدمات عمومی و انحصاری

- محدود کردن تعیین قیمت‌های تضمینی به محصولات استراتژیک سبد امنیت غذایی، و تعیین قیمت‌های مزبور بر اساس اصول اقتصادی، و بهره‌برداری بهینه از منابع، با استقرار نظام جامع آموزشی و ترویج بهره‌برداران به منظور کاهش هزینه‌ها

- شکل‌دهی آرایشهای مناسب بنگاهی به لحاظ سازماندهی (شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌ها)، و به لحاظ اندازه (کوچک، متوسط و بزرگ)

- استفاده از قابلیت اعمال سیاستها، اجرا، نظارت و تولید اطلاعات سریع و مطمئن فناوری اطلاعات، در ارتقای بهره‌وری

۴-۴- ایجاد فضا و بسترهای مناسب برای تقویت و تحکیم رقابت‌پذیری ملی از طریق:

- پی‌ریزی ساختار سیاسی و محیط حقوقی و قضایی مناسب جهت مشارکت پایدار و نهادینه مردم برای رقابتی کردن اقتصاد در فرایند توسعه

- ایجاد و توسعه زیربناهای مدرن از جمله گسترش شالوده ارتباطی - مخابراتی - انفورماتیک ICT و نظایر آن، با تأکید بر الزامهای مزیت‌های رقابتی و نسبی کشور

- احترام به حقوق خصوصی افراد و توسعه نهادهای قانونی قضایی و امنیتی در جهت سازگاری آنها برای رقابت‌پذیری

- حذف و یا کنترل انحصارات موجود دولتی و جلوگیری از شکل‌گیری انحصار در فعالیتهای اقتصادی

- به حداقل رساندن مداخلات دولت در امور اقتصادی و افزایش کارآمدی آن، و محوریت بخشیدن به بخش خصوصی در توسعه اقتصادی کشور

- سازگارسازی نظامهای قانونی و حقوقی کشور با نظامها و کنوانسیونهای بین‌المللی، در جهت تقویت رقابت‌پذیری

- توسعه خدمات بازرگانی، فنی، مالی، بانکی و بیمه‌ای، و یکپارچه سازی سیستمهای خدمات‌رسانی آنها

- حذف تبعیض‌های اقتصادی، و اجتناب از اعطای امتیازات اقتصادی به اشخاص یا گروههای خاص

۵- امنیت انسانی و عدالت اجتماعی: ◀

۵-۱- ایجاد زمینه برای رشد و تعالی افراد جامعه از طریق:

- آموزش و ارتقای مهارت‌های انسانی، و برابرسازی دسترسی به اطلاعات، و دارایی‌های مادی و

- ارتقای سرمایه اجتماعی (اعتماد، وفاق، ایثار، صداقت، قانون‌گرایی، وجدان اجتماعی و ...)
- احترام به حقوق و حریم خصوصی افراد
- تساوی افراد در برابر قانون
- اعمال یکسان و بیطرفانه قوانین و مقررات، در مورد افراد و گروه‌های سیاسی، اجتماعی و اقوام
- الگوسازی از راهبران دینی، ملی و منطقه‌ای، و ترویج شایستگی‌ها و کمالات اخلاقی آنان
- ارتقای اعتماد عمومی به امکانپذیر بودن پیشرفت، بر مبنای شایستگی‌های فردی
- ترویج فرهنگ کار، قناعت و میل به پیشرفت
- الگوسازی از کارآفرینان، و ترویج فرهنگ و روحیه کارآفرینی

۵-۲- تأمین حفظ و ارتقای حقوق شهروندی از طریق:

- حفظ و ارتقای منزلت اجتماعی و پیشگیری از بروز بحرانهای منزلتی
- پیشگیری از آسیبهای اجتماعی علی‌الخصوص در میان جوانان، نوجوانان و زنان
- هدایت کنترل‌های اجتماعی امنیتی به سمت کنترل‌های نامحسوس
- ملاحظه عرفها، خرده‌فرهنگهای مقبول و ارزشهای اجتماعی مناطق، در اجرا و پیاده‌سازی سیاستهای اجتماعی، اقتصادی و امنیتی
- اعمال نگرشهای ملاطفت‌آمیز و حمایتی، نسبت به آسیب‌دیدگان اجتماعی، مجرمین و زندانیان
- جلوگیری از اقدامهای سازمان‌یافته گروههای افراطی و نیروهای خودسر مخل نظم عمومی
- گسترش استفاده از فناوری نوین، و بهبود سیستمها و روشها، و ارائه خدمات امنیتی انتظامی برای مردم
- تقویت جامعه‌پذیری نسل جوان و نوجوان از طریق همکاری با نهادهای آموزشی، فرهنگی، اجتماعی در رسانه‌های جمعی

۵-۳- کاهش نابرابریها و تبعیضهای جنسیتی از طریق:

- دسترسی برابر زنان و مردان به منابع و فرصتها
- اصلاح قوانین و مقررات (قانون مدنی، قانون کار و ...)، در جهت برابریهای جنسیتی

- افزایش نقش زنان در تصمیم‌گیری
- ارتقای آموزشهای فنی و حرفه‌ای برای افزایش توانمندی‌های زنان
- حمایت و گسترش دوره‌های کارآفرینی زنان
- تقویت و حمایت از نهادهای غیر دولتی مدافع حقوق زنان
- تعادل جنسیتی در بازار کار
- ظرفیت‌سازی در بخش خدمات، با هدف اشتغال دختران دانش‌آموخته
- گسترش تأمین اجتماعی برای زنان فاقد شغل و پوشش حمایتی
- افزایش مشارکت زنان در نهادهای مدنی
- واگذاری بخشی از فعالیتهای دولتی بخش آموزش بهداشت، درمان و بهزیستی، به زنان
- به‌کارگیری سیاستهای تشویقی، جهت معرفی و حمایت از اندیشمندان و فرهیختگان زن
- حمایت از زنان سرپرست خانوار
- حمایت از مراکز پژوهشی در حوزه زنان
- تقویت مهارتهای زنان، از نظر دستیابی به مهارتهای فنی، آموزشهای کاربردی و حرفه‌ای
- حمایت از سرمایه‌گذاری وابسته به کشاورزی، و منابع روستایی و صنایع تبدیلی کشاورزی، با تأکید بر مشارکت زنان روستایی، و جذب آنان در مشاغل غیر کشاورزی
- حمایت از تأمین مسکن ارزان، برای زنان سرپرست خانوار
- تأمین مدارس شبانه‌روزی برای دانش‌آموزان دختر روستایی، و تأمین هزینه ایاب و ذهاب آنان
- گسترش آگاهیهای عمومی زنان و دختران، در زمینه‌های حقوقی، از طریق کتب آموزشی
- رفع تبعیض جنسیتی، در ارتقای کارکنان دولت به پستهای تصمیم‌گیری
- اصلاح برنامه‌های رسانه‌ها، در جهت ارتقای باور عمومی به شایستگی زنان
- تعمیق و گسترش خدمات بهداشتی به زنان، در دوران بارداری و زایمان
- حمایت از زنانی که شوهران مبتلا به ایدز دارند.
- تأمین بهداشت روانی زنان، از طریق ارائه‌ی خدمات مشاوره و مددکاری اجتماعی ویژه
- توسعه ورزش همگانی زنان

- بهبود تغذیه زنان

۴-۵- برقراری عدالت اجتماعی بر پایه تساوی در برابر قانون از طریق:

- توسعه حقوق شهروندی، و مشارکت برای رفع ابهام، تناقض و تفسیر سلیقه‌ای از قوانین
- آموزش عمومی و ترویج فرهنگ قانون‌مداری، نظم، مدارا و زندگی سالم
- اعمال قاطعانه، عادلانه و فراگیر قانون

۵-۵- ایجاد امنیت فردی و مصونیت از خشونت و تجاوز و کاهش ناامنی در زندگی فردی از

طریق:

- ارتقای کیفی نیروی انسانی نهادهای حافظ نظم و امنیت کشور
- پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جرائم و تخلفات، با به‌کارگیری فضاهای مجازی، امکانات الکترونیک و گسترش جامعه شبکه‌ای
- کاهش عوامل جرم‌خیز و فرصت‌های ارتکاب جرم، از طریق رفع خلاءها و نواقص قانونی، و تحقق اصل بیست و نهم قانون اساسی
- افزایش هزینه‌ها و ریسک اقدام به جرم
- ساماندهی رفاه اجتماعی به منظور پیشگیری از موقعیتهای جرم‌خیز
- ایجاد تناسب بین جرم و مجازات، و تأمین بازدارندگی با استراتژی مجازات‌های جایگزین
- توسعه سرمایه اجتماعی و باورهای فرهنگی و سنتی، به منظور کاهش عوامل جرم‌خیز
- ارتقای استانداردهای حرفه‌ای کشف جرم
- متناسب‌سازی قابلیت‌ها، سیستم‌ها و اقدام‌ها در حوزه قضایی، امنیت عمومی و انضباط اجتماعی، با شرایط جامعه جوان و حضور فزاینده زنان
- پاکسازی چهره محیط‌های عمومی از مظاهر ناهنجاری

۶-۵- ایجاد امنیت شغلی از طریق:

- تأمین خدمات مشاوره و مددکاری حقوقی برای شاغلین

- اعمال حمایت‌های قانونی و حقوقی در برابر بیکاری
- گسترش بیمه‌های بیکاری
- بسط و ترویج فرهنگ شایسته‌سالاری، و مقابله با فرهنگ ظاهرسازی و چابلوسی
- تأمین و گسترش آموزشهای مربوط به سلسله مراتب اداری، انعطاف‌پذیری و افزایش تحمل و بردباری بین کارگر و کارفرما
- گسترش فرهنگ کار، قناعت و شایسته‌سالاری در روابط شغلی

۵-۷- افزایش اعتماد عمومی از طریق:

- اعمال قاطعانه، عادلانه و فراگیر قانون
- تقویت اقتدار حاکمیت
- انسجام هدفمند دستگاه‌های اجرایی، و پای‌بندی مسئولان و مدیران به تعهدات خود، و مدیران گذشته
- استقبال از افزایش تقاضای اجتماعی برای مشارکت شهروندان در مدیریت و هدایت مسائل، در قالب نهادهای محلی و غیر محلی
- توسعه نهادها و فرایندهای درونی‌سازی، نهادینه‌سازی و جامعه‌پذیری، در رابطه با ارزشها و هنجارهای ملی و اسلامی، و کاهش دخالت‌های حاکمیت در امور اجتماعی
- خودداری رسانه‌های عمومی از اقدامهایی که منجر به کاهش اعتماد عمومی می‌گردد.
- ضابطه‌مندی، ترویج و گسترش ساده‌زیستی مسئولان، و احتراز آنان از بهره‌مندی امکانات اختصاصی
- ترویج صداقت و راستگویی در روشها، و خودداری از ارائه‌ی اخبار و گزارشهای نادرست

۵-۸- کاهش نابرابریها و تبعیضهای قومیتی از طریق:

- تقویت دانش قوم‌شناسی اقوام ایرانی، و حمایت از مراکز پژوهشی مربوطه
- حفظ هویت اقوام ایرانی در قالب هویت ملی
- اصلاح محتوای کتب درسی در جهت حذف مطالب تفرقه‌آفرین

- اصلاح ساختار سرشماری کشور، در جهت گردآوری منظم اطلاعات از ویژگی‌های قومیتی
- تأسیس دوره‌های زبان‌شناسی و فرهنگ‌شناسی اقوام ایرانی در دانشگاهها
- تبدیل دروس «ادبیات فارسی» دانشگاهها به «ادبیات ایرانی زبان فارسی و زبانهای قومی»
- تأکید بر پروژه‌های عمرانی کوچک متناسب با ظرفیتهای محلی، با رویکرد توانمندسازی محلی
- فراهم کردن زمینه مشارکت هر چه بیشتر اقوام و جوامع محلی، در سرنوشت سیاسی خود
- نظارت جدی بر رسانه‌ها، به منظور ممانعت از اشاعه فرهنگ تفرقه‌آمیز و تحقیر کننده اقوام ایرانی

۶- امنیت ملی

۶-۱- پی‌ریزی سیاست خارجی بدون تنش، برای اثربخشی سیاستهای توسعه ملی از طریق:

- تنش‌زدایی روابط سیاسی با کشورهای جهان
- بسط مراودات با کشورهای اسلامی
- برقراری روابط دوستانه با همسایگان
- بسط روابط تجاری و پی‌ریزی تعاملات دوجانبه اقتصادی با همسایگان
- ارتقای دانش و توانمندی‌های کار دیپلماتیک کشور
- حمایت از مراکز پژوهشی و سازمانهای غیر دولتی، در نقد و تحلیل عملکرد سیاست خارجی کشور

۶-۲- حرکت همه جانبه به سوی لغو تحریمها، و برخورداری از امکانات بیشتر برای انتخابهای

توسعه ملی در ابعاد تکنولوژیکی و دسترسی به بازارهای جهانی و تأمین منابع مالی لازم از طریق:

- بسیج توان دیپلماسی کشور برای جلب آرای کشورهای جهان
- احتراز از اقدامهای تحریک‌آمیز و تنش‌زا، و جلوگیری از حملات بهانه‌جویانه دولتهای معارض و دستگاه‌های تبلیغات
- ساماندهی سیاستهای تبلیغاتی، قضایی، اجرایی و مدیریتی، با هدف ممانعت از سوء استفاده دستگاه‌های تبلیغاتی

- اتخاذ راهکارهای اجرایی، به منظور ارتقا، مشروعیت و منزلت جمهوری اسلامی در افکار عمومی جهان

- حمایت از گسترش مرادفات علمی، فنی و دانشگاهی نهادهای غیر دولتی با مجامع بین‌المللی

۳-۶- اعمال اصول عزت، حکمت و مصلحت در سیاست خارجی، از طریق پویایی و فعال‌سازی دیپلماسی، و محدودیت فعالیتهای مربوطه برای حفظ امنیت ملی از طریق:

- ارتقای توانمندی‌های کادر سیاسی

- تبیین مبانی تئوریک امنیت ملی در هدفگذاری سیاست خارجی

- نهادینه ساختن اطلاع مستمر کادر سیاسی از موفقیتها و توانمندی‌های علمی، اقتصادی فرهنگی، نظامی و ...

- تبیین مبانی تئوریک انقلاب اسلامی، و مصادیق اصول عزت، حکمت و مصلحت در روابط خارجی

۴-۶- ارتقای توان بازدارندگی نیروهای مسلح و دستیابی به فناوری‌های برتر از طریق:

- ارتقای سطح دانش و مهارت‌های نیروهای مسلح

- محوریت فناوری‌های نوین در صنایع دفاعی، و انتقال دانش فنی مورد نیاز

- ارتقای تحرک عملیاتی یگانهای رزمی و افزایش آمادگی رزمی

- سازماندهی واحدهای واکنش سریع

- افزایش توان اطلاعات رزمی نیروهای مسلح

- تقسیم مسئولیت بین واحدهای ارتش و سپاه و انسجام واحدهای اصلی

- گسترش حضور نظامی و غیر نظامی کشور، در دریای جنوب و شمال

- ارتقای توانایی‌های الکترونیک، شناورهای تندرو و موشک‌های ساحل دریا، و نیز تقویت توانایی‌های موشکی عملیات دید در شب

۵-۶- تأمین، حفظ و ارتقای حضور میلیونی مردم در صحنه‌های دفاعی از طریق:

- تقویت کمی و کیفی ارتش بیست میلیونی

- ارتقای سطح آموزشهای عقیدتی، فنی و عملیاتی در نیروهای بسیج
  - ظرفیت‌سازی در به‌کارگیری نیروهای بسیج در امور سازندگی، خدماتی و امدادی
  - ارتقای منزلت‌های اجتماعی بسیجیان
  - تقویت بسیج، از طریق فراهم آوردن زمینه‌های مشارکت هر چه بیشتر جوانان در فعالیتهای بسیج
- ۶-۶- گسترش وفاق ملی، توجه به ملاحظات امنیتی و پرهیز از تعمیق اختلافات قومی، سیاسی و منطقه‌ای از طریق:
- تعریف مبانی امنیت ملی، منافع و مصالح ملی و تبیین مصادیق آنها در عرصه‌های سیاسی، فرهنگی، اجرایی و مدیریتی
  - تقویت مشترکات قومی، مذهبی، سیاسی و منطقه‌ای در بین گروههای مختلف اجتماعی، و احتراز از دامن زدن به موارد مورد اختلاف
  - انجام اقدامهای تقویت کننده اشتراکات و وحدت ملی
  - آسیب‌شناسی وفاق ملی، و اتخاذ تدابیر لازم به منظور غلبه بر آسیبهای مذکور
  - شناسایی عرصه‌هایی که با تقویت آنها می‌توان وفاق ملی را گسترش داد، و برنامه‌ریزی برای تقویت آن
  - دامن زدن به رقابتهای سازنده فرا ملی و منطقه‌ای
  - ساماندهی سیاستهای تبلیغاتی، فرهنگی و رسانه‌ای، به منظور احتراز اکید از دامن زدن به اختلافات قومی، سیاسی و منطقه‌ای
  - ارتقای توان تحلیل، دانش، نگرش و توانمندسازی مردمی در راستای تحقق وحدت ملی
- ۶-۷- ارتقای ثبات اجتماعی، توجه به مستضعفین و حفظ منافع حامیان واقعی انقلاب از طریق:
- هدایت نخبگان و استعدادهای درخشان، جهت کسب دانش و مهارتهای مدیریتی، و ایجاد نگرش مثبت در آنها جهت تصدی مناصب مدیریتی، در راستای نهادهای سازی شایسته‌سالاری
  - افزایش کمی و کیفی نهادهای غیر دولتی عهده‌دار مسئولیتهای اجتماعی
  - توزیع عادلانه درآمد و احتراز از تعمیق شکاف اجتماعی

- بسط و گسترش فرهنگ مدارا، انعطاف‌پذیری و تحمل اجتماعی
- محرومیت‌زدایی و توجه ویژه به گروه‌ها و مناطق غیر برخوردار، به منظور زدودن عوامل اغتشاشات و بی‌ثباتی اجتماعی
- توجه ویژه به مستضعفین، به عنوان تجلی مفهوم دموکراسی در عرصه‌های اقتصادی، و محوریت منافع و مصالح آنان در کلیه تصمیمات

۶-۸- ارتقای توان و آمادگی رزمی نیروهای مسلح کشور از طریق:

- آموزش مداوم نیروهای مسلح با فناوری‌های برتر نظامی، و تقویت توان عملیاتی کشور
- احتراز از ورود نیروهای مسلح به عرصه تنش‌های سیاسی، قومی و منطقه‌ای
- حفظ و ارتقای منزلت اجتماعی نیروهای مسلح
- انسجام و هماهنگی برنامه‌ها، فعالیت‌ها و اقدام‌ها، در نیروهای مسلح
- ارتقای تحقیقات توسعه‌ای و کاربردی در نیروهای مسلح
- گسترش توانایی جمع‌آوری اطلاعات تاکتیکی، الکترونیکی و انسانی از کشورهای هدف
- تقویت روش‌های پدافند عامل و غیر عامل
- توسعه و تقویت کمی و کیفی پدافند موشکی، پدافند هوایی
- تقویت پوشش رادار ملی

۶-۹- توجه به ملاحظات امنیتی و استراتژیک در تصمیمات توسعه‌ای و مدیریت کشور از طریق:

- رعایت جوانب امنیتی، دفاعی و استراتژیک در تهیه، تصویب و اجرای طرح‌های بزرگ ملی (فرودگاه‌ها، بزرگراه‌ها، ریل‌ها و سدها)، با لحاظ اقتصادی هزینه فایده آن
- اتخاذ تدابیر پیشگیرانه امنیتی در تصمیمات سیاسی، اقتصادی و مدیریت کشور
- توجه به ملاحظات فرهنگی و امنیت اجتماعی در اجرای برنامه‌های جامع اقتصادی و منطقه‌ای
- اعمال ملاحظات استراتژیک و امنیتی در آمایش سرزمین، و طراحی نحوه استقرار و جانمایی مراکز جمعیتی و صنعتی بخصوص در مناطق حساس
- تقویت همگرایی ملی

۷- ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی

۷-۱- برابری فرصتها و امکانات دستیابی به آموزش، اشتغال، سرمایه و کار آبرومندانه از طریق:

- برابرسازی فرصتهای استخدام مطمئن پایدار
- گسترش تسهیلات بانکی، وجوه اداره شده و تأمین ابزار کار برای افراد خلاق و کارآمد
- فراهم کردن آموزش عمومی رایگان، بخصوص در مناطق محروم و برای اقشار آسیبپذیر
- گسترش مدارس پیش‌دانشگاهی (امکانات دسترسی به کلاسهای کنکور و تسهیلات لازم برای موفقیت در کنکور دانشگاهها و مناطق محروم و کمتر توسعه یافته)
- گسترش فرصتهای آموزشی عملی و آموزش عالی بهداشت و درمان، در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته، به منظور تسهیل دسترسی ساکنین آن مناطق
- توانمندسازی گروههای کم‌توان اجتماعی، قومی، جنسیتی و محلی، به منظور بهره‌مندی از فرصتهای یکسان و رقابت در عرصه‌های اجتماعی

۷-۲- تعادل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، بین مناطق و استانهای کشور از طریق:

- فراهم آوردن زیرساختهای توسعه‌ای در مناطق محروم و کمتر توسعه یافته، و افزایش جاذبه‌های به‌کارگیری نیروی انسانی متخصص در این مناطق
- به‌کارگیری سیاستهای اعزام نیروهای متخصص به مناطق کمتر توسعه یافته
- اعطای بخشودگی‌های تسهیلات، برای سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته
- توجه ویژه سیاست‌گذاران به مناطق کمتر توسعه یافته، و اعمال تعادلهای منطقه‌ای

۷-۳- توزیع عادلانه درآمد از طریق:

- اعمال سیاستهای مالیاتی با هدف بازتوزیع عادلانه درآمدها
- توجه ویژه به مناطق محروم، کمتر توسعه یافته، اقشار محروم و تلاش برای افزایش درآمد آنان
- مقابله با رانتهای اقتصادی و فساد اداری و اعمال قوانین مبارزه با پول‌شویی
- اعمال مقررات قانونی مهارکننده جابه‌جایی و سودآوری پولهای کثیف

- اعطای یارانه‌های هدفمند، و تأمین تسهیلات اجتماعی به اقشار فقیر و کم‌درآمد
- اعمال سیاستهای مالیات بر مصرف، به منظور متعادل ساختن مصرف دهکهای بالای درآمدی
- طراحی سیستم مالیاتی برای تعدیل درآمدهای ناشی از نوسانات اقتصادی، و تصمیمات رانت‌آفرین اجرایی

۴-۷- افزایش تأمین نیازهای اساسی مردم (مسکن، خوراک، آموزش، سلامت، شغل و حقوق شهروندی) از طریق:

- ساخت مسکن ارزان قیمت
- تدارک تسهیلات هدایت شده جهت تأمین مسکن فقرا
- اولویت سرمایه‌گذاری در مسکن روستایی
- تأمین مسکن استیجاری و حداقل سرپناه برای بینوایان
- اعطای یارانه‌های هدفمند جهت تأمین سبد غذایی مطلوب اقشار فقیر
- تضمین تأمین خدمات بهداشتی و درمانی ضروری، برای گروههای کم‌درآمد و فقیر
- گسترش برنامه‌های اشتغال حمایت شده برای فقرا

۵-۷- تأمین حفظ و ارتقای سلامت افراد و جامعه از طریق:

- برنامه‌ریزی برای تغییر شیوه زندگی مردم با هدف پیشگیری از عوامل خطر ساز سلامت
- پیشگیری از عوامل اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی تهدید کننده سلامت
- اولویت‌بندی سیاستها و برنامه‌های سلامتی، بر اساس الگوی بار بیماری و تعهدات بین‌المللی
- توسعه آموزش همگانی سلامت
- استمرار سیاست تحدید موالید
- ایجاد و توسعه بیمه‌های سلامت‌نگر، و تأکید بر روشهای پرداخت سرانه
- توجه ویژه به برنامه‌ریزی سلامت جوانان و نوجوانان (مهم‌ترین گروه سنی جمعیت کشور در بهترین سن فراگیری، مروج شیوه زندگی سالم در خانواده و به عنوان والدین فردا)

۶-۷- افزایش پاسخگویی به نیازهای غیر پزشکی آحاد جامعه از طریق:

- تأکید بر واگذاری ارائه‌ی خدمات سلامت‌بخش غیر دولتی، با بهره‌گیری از نظام مناسب خریدخدمات، به منظور افزایش کارایی و بهبود مستمر کیفیت خدمات و در جهت افزایش پاسخگویی
- تفکیک فرایندهای سیاست‌گذاری، اجرا، نظارت، ارزشیابی و تقویت‌ساز، و کارهای حاکمیتی در ابعاد آموزشی، پژوهشی و خدمات سلامت
- افزایش مشارکت سایر بخشهای توسعه با محوریت ارتقای سلامت جامعه، در راستای انجام مأموریت‌های محوله خود
- طراحی و عملیاتی‌سازی نظام جامع اطلاعات در بخش سلامت

۷-۷- عادلانه ساختن دریافت خدمات سلامت بر حسب جنسیت، اقوام، گروههای اجتماعی و

مناطق جغرافیایی از طریق:

- پوشش فراگیر و الزامی بیمه سلامت برای آحاد جمعیت مقیم (موقت و دائم)، در پهنه جغرافیای کشور
- ساماندهی نظام ارائه‌ی خدمات (سطح‌بندی، نظام ارجاع و ...)، بر اساس اختصاص بهینه منابع، برای جمعیت تعریف شده، و برای تأمین خدمات سطح‌بندی شده
- توزیع عادلانه منابع، بر اساس مخاطرات و سطح سلامتی مناطق جغرافیایی، و گروههای مختلف اجتماعی کشور
- تأکید بر نیازسنجی علمی، به عنوان مبنای اصلی تعیین کمیت و کیفیت منابع مورد نیاز بخش سلامت

۸-۷- پایدارسازی فرایند تأمین منابع، و مشارکت عادلانه مردم در تأمین آن از طریق:

- افزایش سهم دولت در تأمین منابع مالی بخش سلامت

- افزایش نقش نظام بیمه‌ای در مدیریت منابع بخش سلامت، و مشارکت عادلانه مردم در تأمین منابع، بر اساس سطح درآمد، و مستقل از خطر بیماری، و هماهنگی بیمه‌های تجاری، مازاد، و مکمل درمانی با سیاستهای بخش سلامت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- افزایش مشارکت بخشهای توسعه، در تأمین منابع مالی بخش سلامت، متناسب با مخاطرات سلامتی ناشی از عملکرد آنان
- حضور فعال در بازارهای جهانی خدمات سلامت و پزشکی، به منظور فعلیت بخشیدن به توانایی‌های بالقوه نظام سلامتی کشور، و تبدیل جمهوری اسلامی ایران، به مرکز رفع نیازهای سلامت و پزشکی منطقه
- توجه به بهره‌وری و ارتقای کارایی عملکرد منابع بخش سلامت
- ایجاد و تقویت سازوکارهای ضروری، جهت بررسی فناوریها و مداخلات تشخیصی و درمانی جدید

۷-۹- ارتقای امنیت غذا و تغذیه از طریق:

- توجه به تحقق امنیت غذایی و سلامت تغذیه‌ای جامعه در سیاستهای کلان اقتصادی
- افزایش رشد کمی و ارتقای کیفی تولیدات کشاورزی، به منظور تأمین سبد مطلوب غذایی در راستای توسعه پایدار
- هدفمند نمودن یارانه‌ها به منظور دستیابی به سبد مطلوب غذایی
- ارتقای سلامت و ایمنی مواد غذایی، در کلیه مراحل از تولید تا مصرف
- حفاظت از منابع آب و خاک، و بهره‌برداری مناسب از آنها، در جهت تأمین مواد غذایی
- ارتقای فرهنگ، دانش غذا و تغذیه در کشور
- پیشگیری، تأمین و کنترل ریزمغذی‌ها
- پایش مستمر امنیت غذا و تغذیه در کشور
- گسترش نظام جامع کاهش ضایعات مواد غذایی (تولید، فرآوری، توزیع و بازیافت)

۸- محیط زیست و توسعه پایدار

۸-۱- اشاعه فرهنگ و اخلاق زیست محیطی از طریق:

- ارتقای آگاهیهای زیست محیطی، با تأکید بر گروههای اولویت دار
- افزایش مشارکت مردمی و مشارکت دستگاههای مختلف

۸-۲- توسعه سازگار بخشها با محیط زیست

- پیشگیری از تولید آلایندهها در فرایندهای تولیدی و خدماتی، و استفاده مجدد از ضایعات وارده بر محیط
- ارزیابی راهبردی زیست محیطی سیاستها، برنامهها و طرحهای مرتبط با محیط زیست، در بخشهای صنعت، معدن، کشاورزی، آب، راه و ترابری، نفت و شهرسازی
- پایدارسازی الگوهای تولید و مصرف
- ارزیابی زیست محیطی پروژههای سرمایه گذاری دولتی و غیر دولتی
- تدوین ضوابط و استانداردهای زیست محیطی بخشهای مختلف
- افزایش سهم فناوریهای پاک و انرژیهای تجدید پذیر
- گسترش همکاریهای منطقه‌ای و بین المللی و اجرای تعهدات

۸-۳- حفاظت و تنوع زیستی از طریق:

- استقرار مدیریت زیستی بومی
- ایجاد نظامهای تحقیقاتی و اطلاعاتی تنوع زیستی
- بهره‌برداری پایدار از منابع زیستی
- گسترش همکاریهای منطقه‌ای و بین المللی و اجرای تعهدات

۸-۴- حفاظت، احیا و توسعه منابع طبیعی از طریق:

- اعمال رویکرد مدیریت یکپارچه (نظام‌مند) منابع طبیعی کشور، بر اساس حوزه‌های آبریز

- اصلاح نظام بهره‌برداری از منابع طبیعی و منابع آب و خاک، و مهار عوامل ناپایداری منابع در محدوده حوزه‌های آبریز
- گسترش مشارکتهای مردمی در مدیریت پایدار، و حفاظت از منابع طبیعی
- گسترش مدیریت پایدار منابع طبیعی در عرصه‌های فاقد مدیریت
- ملحوظ نمودن توان طبیعی عرصه‌های منابع طبیعی، و اصلاح کاربریهای نامناسب موجود
- تدوین و اجرای برنامه جامع پیشگیری، مقابله با حوادث غیر مترقبه و بلایای طبیعی
- صیانت و احیای منابع طبیعی، تا رسیدن به توان اکولوژیک اکوسیستمها
- ایجاد عزم ملی و گسترش مشارکتهای مردمی ساکن در عرصه‌های حوزه های آبخیز، در حفاظت و توسعه پایدار منابع طبیعی

۸-۵- توانمندسازی بخش محیط زیست کشور

- تدوین و اجرای برنامه تحول سازمان و ادارات کل حفاظت محیط زیست
- ایجاد و فعال شدن واحدهای محیط زیستی در دستگاه‌های دولتی و عمومی
- ارتقای آموزش محیط زیستی دانشگاهی

۹- توسعه فرهنگی

۹-۱- بسط و ارتقای ارزشها، باورها، سنتها و هنجارها از طریق:

- ترویج و تعمیق فرهنگ معنویت، ایمان، قانون‌پذیری، وجدان اجتماعی و نظم‌گرایی
- تقویت و تحکیم فرهنگ و هویت دینی و ملی، انسجام اجتماعی، زبان فارسی و سنتهای مشترک فرهنگی - اجتماعی، ضمن احترام به ویژگی‌های فرهنگ قومی و منطقه‌ای
- تقویت بنیاد خانواده با توجه به تعالیم میراث معنوی جامعه ایرانی
- ترویج و تعمیق فرهنگ کار، کارآفرینی و بهره‌وری
- گسترش و ترویج روحیه نشاط، شادابی و امیدواری اجتماعی
- تقویت و تعمیق حس همبستگی، همدلی، مفاهمه و تعلق اجتماعی

- ایجاد زمینه‌های پذیرش تحول و نوسازی در عرصه فکر و عمل، گسترش روحیه نقد و انتقادپذیری و صیانت از حقوق شهروندان

۹-۲- ایجاد شرایط و فضای مناسب برای اعتلا و گسترش فرهنگ، هنر و اندیشه از طریق:

- ایجاد زمینه‌های تنوع و تکثر در آفرینشهای فرهنگی و هنری، به عنوان سرمایه‌های اصلی تولید و بازتولید آثار و محصولات فرهنگی و هنری در سطح ملی و جهانی

- گسترش استفاده از ابزارها و فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی در عرصه فعالیت‌های فرهنگی، هنری و اطلاع‌رسانی

- جبران عقب ماندگیهای سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بخش فرهنگ، به منظور متوازن شدن آن با سایر بخشها

- به‌کارگیری راهکارهای مناسب و قانونی برای بالابردن جذابیت تولیدات فرهنگی و هنری داخلی، به عنوان مهم‌ترین عامل در مصون‌سازی جامعه، نسبت به جریان جهانی‌سازی فرهنگ

- تقویت حضور جلوه‌های بیان فرهنگ و هنر قومی در عرصه‌های ملی

- ارتقای سطح همکاری‌های فرهنگی و هنری بین‌المللی

- بسط زمینه‌های مشارکت مردم، نهادهای غیر دولتی، صنفی و حرفه‌ای در امور فرهنگی، هنری، گردشگری، اطلاع‌رسانی، میراث فرهنگی، وقف و امور خیریه

- عنایت ویژه به آثار و کارکردهای اقتصادی بخش فرهنگ، و احصای سهم بخش فرهنگ در اقتصاد ملی

- ایجاد ساختارها و راهکارهای اجرایی در توسعه همکاری‌های فرابخشی فرهنگ و هنر

- تأمین محیط حقوقی مناسب، امنیت و منزلت اجتماعی اصحاب فرهنگ و هنر

- ارتقای اهتمام ملی برای حفظ و صیانت از میراث فرهنگی کشور

- توسعه گردشگری، در جهت رشد و افزایش توان اقتصادی و بهبود مناسبات فرا ملی، به عنوان یکی از مهم‌ترین مزیت‌های اقتصاد فرهنگ

- رفع موانع و تقویت زمینه‌های رقابت‌پذیری، در عرصه فعالیت‌های فرهنگی و هنری ملی و جهانی

- ارتقای سطح کیفی مدیریت و توسعه منابع انسانی بخش فرهنگ
- ایجاد فرصتهای برابر، و افزایش آثار و محصولات فرهنگی و هنری، با تأکید بر ساماندهی مجدد نظامهای توزیع و مصرف
- حذف موازی کاری، تداخل وظایف، نابسامانی سازمانی و تشکیلاتی در نهادهای فرهنگی دولتی و غیر دولتی
- تقویت نقش و تأثیر فرهنگی مساجد و اماکن مذهبی، با گسترش و تنوع بخشی به فعالیتهای آموزشی، فرهنگی، تبلیغی و اجتماعی در آنها
- ترویج و ارتقای فرهنگ آماری و جلب مشارکت و همکاری مردم در فرایند تولید آمار، و استفاده از آن در تصمیم گیری ها، سیاست گذاریها و برنامه ریزی ها

۹-۳- اعتلای کیفی ورزشی در کشور از طریق:

- ترویج فرهنگ ورزش در جامعه با استفاده از امکانات مختلف رسانه ای
- توسعه کمی و کیفی دسترسی به ورزش تعلیم و تربیتی، و ورزش همگانی
- توسعه کمی و کیفی نظام استعدادیابی و پرورش همگانی
- ایجاد زمینه مناسب برای مشارکت بخشهای غیر دولتی، تعاونی و خصوصی در ورزش
- تربیت نیروی انسانی کیفی مورد نیاز بخشهای ورزشی با توجه به دست آوردهای نوین علمی به ویژه مریبان زن
- بازنگری و اصلاح ساختار تربیت بدنی و مدیریت ورزشی و تقسیم وظیفه ملی

۹-۴- توسعه صنعت جهانگردی از طریق:

- تنوع بخشیدن به جاذبه های گردشگری در زمینه های تاریخی، طبیعی، مذهبی، ورزشی، عشایری، روستایی و ...
- ارتقای فرهنگ عمومی در جذب و پذیرش جهانگردی
- انجام تبلیغات مناسب در جهت شناساندن جاذبه ها و امکانات کشور در بازارهای هدف
- نهادهای و ارتقای فعالیتهای بخش خصوصی، برای افزایش رقابت پذیری در بازارهای هدف

- توسعه زیرساختهای مناسب اقامتی و پذیرایی از طریق مشارکت بخش خصوصی، و توسعه زیرساختهای میان‌راهی از طریق مشارکت بخش دولتی و بخش خصوصی
- آموزش نیروی انسانی فعال برای حفظ میراث فرهنگی، و ارتقای سطح خدمات قابل ارائه به جهانگردان
- ایجاد و توسعه سیستم اطلاع‌رسانی گردشگری با استفاده از فناوری‌های نوین
- بهبود کیفیت خدمات گردشگری از طریق بهبود روشها، و اعمال نظرات دقیق همراه با تدوین استانداردهای مورد نیاز
- ارتقای سطح خدمات بانکی، از جمله ایجاد امکان استفاده از کارتهای اعتباری بین‌المللی، و تأمین بانک توسعه گردشگری
- توسعه فعالیتهای حفاظتی و حمایتی حقوقی، از آثار تاریخی و فرهنگی کشور

۹-۵- ساماندهی امور جوانان و ارتقای سطح مشارکت آنها در توسعه کشور از طریق:

- تقویت مهاجرت‌های جوانان، متناسب با نیازهای جامعه و تحولات فناوری از طریق گسترش آموزشهای کاربردی
- گسترش فعالیتهای اجتماعی، هنری و ورزشی جوانان، متناسب با مقتضیات دوره جوانی
- ساماندهی و گسترش تشکلهای و سازمانهای غیر دولتی جوانان، و همکاری با مراجع ذی‌ربط، به منظور شناسایی و واگذاری فعالیتهای ذی‌ربط دستگاه‌های اجرایی، به تشکلهای و سازمانهای مذکور

۹-۶- ارتقای نقش زنان در جامعه، و توسعه فرصتها برای آنان از طریق:

- تقویت مهارت‌های زنان، متناسب با نیازهای جامعه و تحولات فناوری از طریق گسترش آموزشهای کاربردی حرفه‌ای
- شناسایی و سرمایه‌گذاری در فرصتهای اشتغالزای برای زنان
- بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات درباره زنان، به ویژه قوانین مربوط به خانواده
- اصلاح برنامه‌های رسانه‌ها، در جهت ارتقای باورهای عمومی نسبت به شایستگی زنان، و فراهم آمدن امکان استفاده متناسب زنان و مردان از خدمات

- ارتقای کیفیت زندگی زنان، از طریق بهبود وضعیت تغذیه و تأمین بهداشت روانی زنان
- گسترش سایتهای حمایتی از گروههای آسیب‌پذیر زنان، به ویژه زنان سرپرست خانواده

۱۰- توسعه مدیریت دولت

۱۰-۱- تغییر و تعیین مقیاس و موضوع فعالیتها و وظایف دولت از طریق:

- حمایت از حوزه‌های حاکمیتی، توجه و تأکید و تجهیز سازوکارهای انجام وظایف حاکمیتی دولت در پهنه کشور، با امکان برخورداری و دسترسی همگان به آنها (امنیت، حفاظت محیط زیست و ...)
- اتخاذ تدابیر و طراحی و به‌کارگیری الگوها و روشهایی که به ایفای نقش کلیدی دولت، در عرصه سیاست‌گذاری و نقش حاشیه‌ای آن در عرصه تصدی و اداره امور اقتصادی، بیانجامد.
- توجه و حمایت از فرایند تولید، تأمین و توزیع هدفمند کالاها و خدمات عمومی، که باید فرصت برخورداری عادلانه مردم از آنها فراهم گردد.
- واگذاری تمام اموری که مردم می‌توانند در اشکال حقیقی و حقوقی مناسب، عهده‌دار آن شوند، در فضا و بازار رقابتی و دور از هر گونه انحصار
- توجه و اقدام جدی در تقویت حوزه‌های مدیریتی (سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی) و اخلاقی و پاسخگویی مدیریت دولت، همپای واگذاری امور به بخشهای خصوصی و تعاونی
- سازماندهی مدیریت دولت برای حمایت از ایجاد و تقویت مؤسسات و سازمانهای غیر دولتی NGO و بخش خصوصی و تعاونی در سطوح ستادی و اجرایی مربوط
- اتخاذ و اعمال تدابیر لازم برای قرار دادن اقدامهای کلیه نهادهای عمومی در قلمرو فلسفه وجودی و مأموریتهای اولیه و قانونی آنها
- اتخاذ و اعمال تدابیر لازم در زمینه استقرار رویه‌های متحد پاسخگویی دستگاه‌های دولتی، و نهادها و سازمانهایی که به هر نحو، از بودجه عمومی دولت استفاده می‌نمایند، در برابر مراجع قانونی ذی‌صلاح، با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات
- ایجاد بسترهای فرهنگی، اجتماعی و حقوقی قانونی مناسب جهت تضمین موفقیت دولت، در تغییر نقش خود

- بازمهندسی نظام همکاری‌ها و تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی دولت، در راستای ایفای مؤثر نقش‌های نوین محول به دولت، و اتخاذ سیاست‌های روشن و شایسته در مدیریت تعاملات مذکور
- اعمال حمایت‌های لازم برای تحمل هزینه‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی حاصل از تغییر نقش دولت و واگذاری امور به بخش‌های غیر دولتی در دوران گذار
- تضمین تولید و گردش آزاد اطلاعات در کلیه زمینه‌ها و فعالیتهای مرتبط با مردم

۱۰-۲- دگرگونی در رویکرد مدیریت دولت، از تمرکز به عوامل درونی و چشم‌انداز کوتاه‌مدت،

به رویکردی نظام‌یافته برای اخذ تصمیمات بنیادی از طریق:

- ترویج آموزه‌های مربوط به فلسفه و علم مدیریت استراتژیک (در ابعاد تفکر، طرح و برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی)، در میان مدیران و کارشناسان ارشد کشور
- بازنگری در نظام‌های مدیریتی، ساختارهای سازمانی، فرایندهای اصولی و فرهنگ و ارزش‌های سازمانی دستگاه‌ها، برای پذیرش و به‌کارگیری رویکرد مدیریت استراتژیک، در مدیریت امور
- طراحی و استقرار سامانه ارزیابی استراتژیک در مدیریت دولت، برای سنجش میزان اثربخشی تصمیمات و اقدام‌های دولت، و ایجاد فرصت مقایسه عملکرد دولت، در همه بخش‌ها و با سایر دولت‌ها، بر اساس شاخص‌های بین‌المللی
- نظم بخشیدن به مدیریت و فرایند ساخت‌آفرینی، و تأسیس و تشکیل دستگاه‌های دولتی، و توسعه و تشکیلات دولت، با محوریت رئیس‌جمهور و هیئت وزیران
- نوسازی، اصلاح و توسعه نظام تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری در مدیریت دولت و بازنگری در مراجع و نهادهای جمعی تصمیم‌گیری موجود، بر پرتو اصل کارآمدی نظام‌های تصمیم‌گیری (تصمیمات مبتنی بر اطلاعات، عینیات و تعهدات شفاف)

۱۰-۳- اتخاذ نگرش نظام‌مند در اداره امور از طریق:

- ترویج و تفکر استقرار سامانه مناسب مبتنی بر کل‌نگری و نظام‌گرایی، و دور از دیدگاه‌های صرف سازمانی بخشی و متکی به اصل تعامل محیطی

- ایجاد سازوکارهای لازم برای استقرار نظامهای نتیجه‌محور، با تأکید بر اثربخشی و هدف‌گرایی در اداره امور، و استفاده از بازخورهای آن در بازسازی و بازمهندسی نظامها
- تحول در سامانه‌های حقوقی قانونی و اجرایی اداری و سازمانها، مأموریتها، صلاحیتها و مقررات مورد عمل دستگاه‌های نظارتی و بازرسی کشور، برای تحقق اصل نتیجه‌گرایی و رویکرد مدیریت نتایج در اداره امور
- تعیین مؤلفه‌های اصولی و اساسی در سامانه‌های مدیریت دولت، و تمرکز، تأکید و توجه بر آنها در تغییر، تبدیل و تحول در مؤلفه‌های مربوط

۱۰-۴- بهره‌برداری مطلوب از امکانات شبکه‌های ملی و جهانی اطلاعات، دانش و مدیریت اخلاقی از طریق:

- دستیابی به درک و برداشتی درست و قطعی از مؤلفه جهانی شدن، و اتخاذ تدابیر شایسته و روشن برای برخورد فعال با آن
- دستیابی به اصول، الگوها و راهکارهای لازم برای تبدیل نظامهای مدیریت، بسته به نظامهای باز و تعاملی در اداره امور
- ایجاد تغییر در نگرش و شیوه مدیریت دولت، مبتنی بر لحاظ سایر مراتب (علم، دانش، آگاهی، اطلاعات، شبکه‌ها، اصول و هنجارهای اخلاقی و اعتماد)، در کنار سلسله مراتب اختیار و قدرت و مؤلفه رسمیت در اداره مؤثر امور

۱۰-۵- ارتقای سطح کارکردها، مهارتها و قابلیت‌های مدیران از طریق:

- تبیین کارکردهای نوین مورد انتظار، از سطوح مختلف مدیران دولتی و پرورش مدیران تراز این کارکردها و انتظارات
- اعطای اختیارات لازم متناسب با مسئولیتهای محول و کارکردها و نقشهای مورد انتظار، و اتخاذ تدابیر حمایتی لازم، برای حمایت از مدیران خلاق، مبتکر، کارآفرین و خدمتگزار
- ایجاد و توسعه نگاه حرفه‌ای و تخصصی، به امر مدیریت و توجه سازمان یافته به امور حرفه‌ای، معنوی و مادی مدیران در کشور

- تعیین استانداردهای اجرای کارکردهای مدیریتی مورد انتظار، و استقرار نظام جذب، استخدام و پرورش توسعه مدیران تراز کارکردها و مقتضیات و نیازهای زمان
- اتخاذ تدابیر و ایجاد سازوکارهای لازم، برای افزایش ارزش دانشگاهی و روزآمدی دانش و معلومات حرفه‌ای مدیران و کارکنان در دولت
- ایجاد سامانه‌ها و مدیریت مؤثر دانش غیر مدون و تجربی مدیریت در دولت، مشتمل بر شناخت تجربیات موفق، مستندسازی آنها، سازماندهی، ذخیره و راههای انتقال و برخورداری از آن، در توسعه مدیریت دولت
- تعیین عناصر شایستگی و توسعه نظام و گسترش دامنه شایسته‌یابی در مدیریت دولت، و استقرار نظام ارزیابی عملکرد مدیران، و تأثیر نتایج آن در تداوم خدمت آنان
- ایجاد و توسعه فکر، سامانه‌ها، روشها و ضوابط جذب، توسعه، نگهداری و بهره‌گیری از برترین سرمایه‌های انسانی و فکری در دولت، و مدیریت آن

۱۰-۶- ارتقای قدرت پاسخگویی مدیران از طریق:

- دستیابی به اصول، الگوها، نظامها و روشهای لازم برای تحقق امر پاسخگویی و پذیرش ستایشها و سرزنشهای متناسب با تصمیمات و اقدامهای مدیران و کارکنان در دولت
- تعیین حد بهینه‌ای از تمرکز و عدم تمرکز اداری در اداره امور، و اعطای اختیارات لازم به مدیران در هر سطح و محل، در راستای افزایش امکان پاسخگویی مستقیم و مدیریتی به مردم، و جوابگویی به مراجع ذیصلاح
- ایجاد سازوکارهای فرهنگی، حقوقی و اجرایی لازم، برای استقرار تفکر و رویکرد شهروندمداری و رضایت مردم در ارائه خدمات عمومی، و نهادینه کردن نتیجه قضاوت، مردم در سرنوشت کارگزاران دولت
- توسعه فرهنگ و افزایش امکان عمل به اصل «اعتماد به مردم» در اخذ تصمیمات و انجام امور، به جای برخورد دیوانسالارانه و توسل به کاغذبازی، با رعایت اصل مسئولیت و پاسخگویی و رعایت ضوابط و مقررات

- اتخاذ تدابیر، تنظیم الگو، سامانه‌ها و روشهای لازم برای تأمین سلامت اداری و اجرایی، و افزایش ریسک و هزینه‌های اقدام مجرمانه و انجام عمل خلاف، در سازمانها و حوزه‌های مدیریت دولت

۱۰-۷- استقرار نظام شایسته‌گزینی از طریق:

- دستیابی به اصول، الگوها و سامانه‌هایی که موجبات اعمال مدیریت سرمایه‌های انسانی را در مدیریت دولت فراهم آورده، اصل شایستگی را در انتخاب، آموزش، توسعه و تحفظ نیروی انسانی در دولت، محقق نماید و شرایط مناسب را برای باروری نیروی انسانی و شکل‌گیری سرمایه‌های اجتماعی ایجاد کند.

۱۰-۸- بهبود شیوه تصمیم‌گیری در اداره امور از طریق:

- دستیابی به الگویی از عدم تمرکز و توزیع اختیار که با اجرای آن، اختیارات ذاتی به مدیران در مناطق و استانها منتقل گردد، و کارآمدی مدیریت دولت با حفظ یگانگی و یکپارچگی آن در شرایط ناهمگونی مناطق و گروههای جامعه، ارتقا یابد.

- دستیابی به الگوها و روشهای مناسب مدیریت مشارکت، به عنوان شکل برتر اداره امور - طرح و تحقق رویکرد گسترش همکاری دولت با سازمانهای غیر دولتی و سایر بخشهای جامعه مدنی، برای افزایش کارآمدی مدیریت دولت، در مواجهه با چالشها و استفاده از فرصتها و منابع ملی

۱۰-۹- اصلاح شیوه ارائه و مدیریت خدمات دولتی از طریق:

- دستیابی به الگو و روشهای استفاده و به‌کارگیری فناوری‌های نوین، در انجام وظایف دولت و تولید و تأمین خدمات عمومی محول به آن

- لغو انحصارات غیر ضرور در حوزه عمل دولت، و واگذاری امور و بنگاههای اقتصادی به بخش خصوصی کار آزموده، متناسب با محدودیتهای نظام اجتماعی

- تغییر رویکرد، طراحی و استقرار سامانه‌های متناسب با آن در جذب، استخدام، تداوم خدمت، به‌کارگیری و خروج از خدمت نیروی انسانی در دولت، متناسب با «روند تغییر در نقش دولت»، «تغییرات در سطح و نوع فناوری‌های مورد استفاده»، «عمر طرحها و برنامه‌ها و ضرورت انجام

فعالیتها» و «رضایت مردم از عملکرد کارکنان دولت»، ضمن استقرار نظامهای حمایتی مؤثر تأمین اجتماعی

- ایجاد و استقرار سامانههای مؤثر «مدیریت شکایت مردم» و امکان و الزام اصلاح قوانین، مقررات، روشها، هنجارها و استانداردها بر اساس نتایج حاصل از آن مدیریت

- ایجاد و به روز رسانی و به کارگیری سیستم کد ملی جغرافیایی پستی، و کد شناسایی فردی در کلیه فعالیتها

۱۱- امنیت و توسعه قضایی

۱۱-۱- استقرار نظام شفاف و پاسخگوی قضایی در کشور از طریق:

- ارائه خدمات سریع، ارزان، منصفانه و قاطع

- توسعه و تقویت نظارت و بازرسی و هماهنگی احکام قضایی، و بسط و گسترش آرای وحدت رویه قضایی

- ایجاد و توسعه نهادهای و واحدهای شبه قضایی، به منظور کاستن از حجم تقاضا برای خدمات محاکم قضایی

- تأمین حقوق فردی و اجتماعی مردم، از طریق توسعه کانون وکلا و مشاورین حقوقی، و واحدهای معاضدت قضایی

- توسعه نظام پژوهشهای کاربردی بخش قضایی، از طریق تعامل و همکاری با مراکز علمی، پژوهشی و فرهنگی

- همگرایی و هماهنگی با نهاد ملی حقوق بشر اسلامی، در جهت نظارت بر رعایت و جلوگیری از نقض حقوق اسلامی - انسانی افراد حقیقی و حقوقی

۱۱-۲- ارتقای حاشیه امنیت قضایی افراد از طریق

- اصلاح نظام زندانبانی، و حرکت به سمت تبدیل زندانها به مراکز آموزش مهارتها و انعطاف پذیری زندانیان

- نهادینه شدن نظام اعتراضات قانونی مردم، و تفکیک آن از هرج و مرج اجتماعی
- کاهش تزاخم بین پلیس و مردم، با نوین سازی و تخصصی کردن سیستمهای تشکیلاتی و اطلاعاتی سازمان و پلیس
- نهادینه ساختن مشارکت و نظارتهای مردمی، به منظور تعمیق مردم سالاری، با رویکرد تقویت امنیت ملی
- ارتقای منزلت اجتماعی پلیس، و افزایش اعتماد مردم به نیروی انتظامی
- ایجاد زمینه های لازم برای کاهش چالشهای قومی، قبیله ای و مذهبی بر پایه نظامات مدیریتی تقویت شده مناطق، در قالب عادلانه کردن نظام تخصیص منابع، اعمال سیاستهای منطقی تصمیمات کشوری، و بسط و گسترش ملی و تقدم منافع ملی بر منابع محلی
- توجه به مطالبات اصولی مردم، و جهت دادن آنها در چارچوب قوانین و مقررات، با رویکرد افزایش ثبات سیاسی، اجتماعی و تعمیق امنیت عمومی
- افزایش ضریب نظم و امنیت، از طریق تقویت و بسط اختیارات تشکیلات قوام یافته محلی (شورای اسلامی)
- تقویت نهادهای مشاوره اجتماعی در نیروی انتظامی و قوه قضائیه، به منظور کاهش حجم دعاوی

۱۲- تعادل و توازن منطقه ای کشور بر اساس موازین آمایش سرزمین

۱۲-۱- تقویت تمرکززدایی در برنامه ریزی و توسعه استان با رعایت اصل کوچک سازی دولت از طریق:

- گسترش اختیارات، همراه با تقویت ابعاد پاسخگویی و مسئولیت پذیری مدیریت توسعه استان
- تأکید بر فرایندهای ارزشیابی، و نظارت بر روند تمرکززدایی در برنامه ریزی و توسعه استان
- حمایت از ایجاد و گسترش نهادهای عمومی غیر دولتی، مدنی و روند خصوصی سازی امور تصدی گری در استانها
- واگذاری سهم بیشتری از اعتبارات سرمایه گذاری و هزینه ای ملی به استانها، با تأکید بر ابعاد برنامه ریزی و اجرایی وظایف، در چارچوب سیاستهای کلان ملی و بخشی کشور

۱۲-۲- برقراری سازوکار هماهنگی فرا استانی، در زمینه امور مشترک عمرانی و توسعه‌ای از

طریق:

- تقسیم کشور به حوزه‌های برنامه‌ریزی، جهت اجرای طرحهای سرمایه‌گذاری فرا استانی
- تفکیک وظایف دولت به سطوح فرا استانی، استانی و محلی

۱۲-۳- ایجاد سازوکارهای مناسب منابع و مصارف استانی، در چارچوب قوانین پایه‌ای کشور از

طریق:

- تجهیز پس‌اندازها و سرمایه‌های محلی در قالب نهادهای مالی - پولی استانی، و در چارچوب سیاستهای کلان کشور
- واگذاری سهم بیشتری از درآمدهای ملی به استانها

۱۲-۴- هویت بخشیدن به منابع درآمدی استان به عنوان بخشی از سازوکار درآمد عمومی

کشور از طریق:

- بازنگری و اصلاح نظام درآمد - هزینه استان، متناسب با ظرفیتهای ایجاد شده، و نهادهای شکل گرفته در استان

۱۲-۵- افزایش نقش نهادهای مدنی و شوراهای اسلامی، در فرایند برنامه‌ریزی و اجرایی

استان از طریق:

- ایجاد فرایند توسعه محلی (شهرستانی)، به عنوان گامی در گسترش تمرکززدایی و بسط مشارکتهای مردمی در مدیریت توسعه شهری و روستایی
- واگذاری بخشی از وظایف استانی به سطوح محلی (شهرستانی)

۱۲-۶- برقراری نقش و سهم مناسب برای استانها، متناسب با قابلیتها و مزیت‌های نسبی و

رقابتی آنها از طریق:

- تدوین الگوی توسعه منطقه‌ای جهت توزیع بهینه فضایی سرمایه‌گذاری‌ها (با تأکید به بخش خصوصی) در استانها

- مدیریت و کنترل زمینه‌های عدم تعادل در فرایند توسعه استانی
- تهیه و تنظیم اسناد توسعه میان‌مدت استان (هر استان یک سند)

۱۲-۷- تعدیل شکاف سطح توسعه‌یافتگی، میان مناطق کمتر توسعه یافته با مناطق توسعه یافته کشور از طریق:

- استمرار نقش دولت در توسعه زیربنایها، خدمات اجتماعی، و ایجاد زمینه‌های انگیزشی لازم برای بخش خصوصی در مناطق کمتر توسعه یافته، و تقویت نقش و حضور بخش عمومی غیر دولتی و بخش خصوصی و مردمی در استانهای توسعه یافته
- برقراری سازوکارهای مالی - پولی ویژه، برای توسعه مناطق کمتر توسعه یافته، به شیوه غیر متمرکز و پرهیز از تمرکززدایی در این زمینه

۱۲-۸- ارتقای همبستگی ملی، مبتنی بر حفظ و تقویت ارزشهای سازنده و گسترش تعامل فرهنگی بین اقوام و مناطق از طریق:

- جلب مشارکت نیروها و متخصصان محلی، در امور مدیریت و توسعه استان، به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته و قومیت نشین کشور

۱۲-۹- بهره‌گیری مناسب از موقعیت و توانمندی‌های عرصه‌های مختلف سرزمین، برای توسعه علم و فناوری و هم‌پیوندی با اقتصاد جهانی از طریق:

- تعیین مراکز و پارکهای علمی - تحقیقاتی و تعیین تخصصها و شعاع عمل هر یک، با توجه به تخصصهای منطقه‌ای و ظرفیتهای علمی و زیربنایی آنها
- تعیین مناطق ویژه و آزاد اقتصادی، در راستای تسهیل پیوند با اقتصادهای بیرونی، و دامن زدن به توسعه منطقه‌ای

۱۲-۱۰- استفاده بهینه از ظرفیتهای ایجاد شده در اثر سرمایه‌گذاری‌های ملی و فرا ملی، در

راستای اشاعه فضای توسعه در منطقه از طریق:

- تهیه طرح آمایش و سازماندهی استقرار جمعیت، و فعالیتهای و گسترش فضای توسعه، در منطقه پارس جنوبی

- مکان‌یابی و تهیه طرح توسعه دالان انرژی، برای استقرار صنایع مرتبط با منابع انرژی کشور (با تأکید بر منابع گازی پارس جنوبی)

- تهیه پروگرامهای لازم، جهت استفاده شیوه‌های نوین معیشت و فعالیت در مناطق متأثر از سرمایه‌گذاری‌های عمده عمرانی (دشتهای و مناطق پیرامون سدها، و ...)، با رعایت اولویتهای توسعه منطقه‌ای

۱۲-۱۱- بهره‌گیری از قابلیتهای ترانزیتی و موقعیت منطقه‌ای کشور، در راستای تقویت اقتصاد

ملی و ارتقای نقش منطقه‌ای کشور از طریق:

- اولویت‌بندی محورهای خاص در کریدورهای شرقی - غربی و شمالی - جنوبی کشور، و تدوین برنامه توسعه مبادی، شبکه‌های ارتباطی و نقاط خاص واقع بر این محورها.

۱۲-۱۲- استفاده مناسب از قابلیتهای و توان کلان‌شهرها در جهت تقویت نقش منطقه‌ای و

ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور از طریق:

- جداسازی مدیریت توسعه برنامه‌ریزی و اجرا، در کلان‌شهرهای کشور، از محدوده‌های استانی
- تعیین کلان‌شهرها با توان بالقوه ایفای نقش فرا ملی و بین‌المللی، تعیین حوزه عملکرد آنها و بازنگری در نقش و مأموریت‌های هر یک، جهت پذیرش تدریجی نقش جدید، و انتقال وظایف ملی و منطقه‌ای آنها به سطوح پایین، متناسب با افق زمانی برنامه

۱۲-۱۳- تدوین پروگرامها و تهیه طرحهای عمرانی کشور، بر مبنای یک دیدگاه هماهنگ، و با

ملاحظات اثرات سرزمین از طریق:

- تدوین استراتژی سازماندهی فضایی بخشهای مختلف اقتصادی - اجتماعی

- ایجاد سازگاری لازم بین دیدگاههای توسعه فضایی بخشها با یکدیگر، در تعامل با ویژگیهای مناطق و سرزمین

- تعیین تخصصهای منطقه‌ای، و تقسیم کار بین آنها، بر اساس هماهنگ‌سازی دیدگاههای بخشی

- تعیین اولویتهای سرمایه‌گذاری بر بهینه سرزمین، بر مبنای موازن آمایش

- ایجاد پایگاه اطلاعات سرزمینی و مکانی، جهت به روز رسانی طرحهای آمایش

۱۲-۱۴- آماده‌سازی عرصه‌های مختلف سرزمین، برای پذیرش فعالیتهای جدید از طریق:

- تجهیز عرصه‌های دارای قابلیت به شبکه‌های اصلی زیربنایی (راه و انرژی)، جهت جذب سرمایه‌گذاری‌های جدید.

۱۲-۱۵- پراکنش مناسب فرصتهای شغلی در مناطق مختلف، با توجه به قابلیت‌های هر منطقه از طریق:

- بسترسازی برای استفاده از ظرفیتهای زیربنایی ایجاد شده، در جهت توسعه فعالیتهایی که نیاز به بازدهی اقتصادی سریع دارند.

- تکمیل حلقه‌های ناقص شبکه‌های زیربنایی، در مناطق بالنسبه توسعه یافته

- توسعه و تجهیز شبکه‌های زیربنایی در مناطق کمتر توسعه یافته، در جهت آماده‌سازی آنها برای پذیرش فعالیتهای جدید

۱۲-۱۶- تقویت پیوند مناطق مرزی با اقتصاد ملی از طریق:

- آمایش مناطق مرزی با هدف ارتقای شاخصهای توسعه‌ای این مناطق، و تقویت آنها با اقتصاد ملی

- تعیین و اولویت‌بندی گزیده‌ای از مناطق مرزی دارای قابلیت، برای گسترش مبادلات بیرونی و تقویت پیوند آنها با اقتصادهای فرا ملی